

II. Obsahová kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora v dané problematice.		X	
2. Myšlenková soudržnost a souvislost textu: - je vyhovující - srozumitelnost argumentace a podloženost argumentů či myšlenek je adekvátní		X	
3. Práce se opírá o relevantní prameny a literaturu.		X	
4. Práce s literaturou: - v práci je zřetelně předvedeno, že student pracoval s odbornou literaturou a s myšlenkami jednotlivých autorů - autory uváděl (nejen odkazem na poznámku), srovnával, parafrázoval a citoval - zřetelně rozlišoval své myšlenky od myšlenek jednotlivých autorů	X		
5. Bakalářská práce je filosofickým textem: - autor prokázal fundovanou a analytickou práci s pojmy a myšlenkami - autorova práce nespočívala jen v převyprávění daného téma nebo pouhém poskládání hesel, parafrází či myšlenek - práce nebyla zatížena nepřiměřenou mírou historických, životopisných nebo jiných nefilosofických údajů		X	

III. Jazyková a grafická kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb nebo jiných nedostatků (překlepy, nedokončené věty atd.)		X	
2. Práce je psána kultivovaným a odborným jazykem	X		
3. Terminologické zpracování textu - fundované porozumění terminologie v oboru a daném tématu - vhodné používání terminologie a vysvětlování pojmů		X	
4. Odkazy, citace a poznámkový aparát - vyhovující práce s odkazy - dodržení a jednotnost citačních norem - náležitý poznámkový aparát		X	
5. Citování - míra citování je vyvážená - vhodná volba a výstižnost citací	X		
6. Grafická kritéria - grafická úprava (písmo, obsah, názvy kapitol, odstavce, řádkování atd.) je vyhovující	X		

IV. Použitá literatura

	ano	zčásti	ne
1. kritický a vhodný výběr prvotní literatury a pramenů		X	
2. kritický a vhodný výběr druhotné literatury		X	
3. práce s cizojazyčnou literaturou	X		

V. Podrobné zhodnocení práce

Jan Koritenský (JK) se v bakalářské práci věnuje Ciceronově spisku *Stoické paradoxy*. Nejprve ve stručnosti představí některé stoické nauky a seznámí čtenáře s několika reáliemi ze života Cicerona. Následně se JK věnuje jednotlivým částem *Stoických paradoxů*, jejichž překlad v práci pořídil.

Téma práce

Z práce bohužel není zřetelné, jaký cíl si JK vytyčil. Z názvu práce i z její anotace bychom mohli soudit, že se JK chce věnovat specifickému pojetí stoické filosofie, které Cicero v *Stoických paradoxech* rozvíjí. V úvodu a závěru vyzdvihuje autor roli vlastního překladu *Stoických paradoxů* a překlad označuje za „klíčovou část práce“. V závěru označuje za cíl práce „představení“ Ciceronova spisu, ale neupřesňuje, o jaký typ „představení“ by se mělo jednat. Nejasné stanovení cíle bakalářské práce bohužel dosti ovlivnilo její podobu.

Stoicismus

Pokud by cílem práce mělo být představení specifického Ciceronova pojetí stoicismu, bylo by třeba vypracovat referenční podobu stoicismu a s tímto referenčním pojetím Ciceronův stoicismus porovnat. V první kapitole práce s názvem „Základní myšlenky stoicismu“ JK některé tradiční myšlenky stoicismu na ploše dvou stran představuje. Jedná se však o velmi povšechné a stručné uvedení do několika stoických nauk, které nemůže sloužit jako referenční podoba stoicismu, se kterou budou Ciceronovy názory porovnávány (JK se např. spoléhá výhradně na sekundární texty a vůbec nepracuje s primární literaturou ke starším stoickým koncepcím). Ostatně přesvědčivě vypracovat relevantní stoické nauky by bylo příliš ambiciózním cílem pro bakalářskou práci. Jinou možností by bylo porovnávat stoicismus *Stoických paradoxů* s Ciceronovým pojetím stoicismu v některém jiném spise. JK se jiným Ciceronovým spisům však věnuje dosti okrajově, a tak specifický tvar stoicismu *Paradoxů* není vypracován.

Rozbor *Paradoxů*

JK stručně a přitom věrně ukazuje strukturu argumentů, která je přítomná v jednotlivých Ciceronových paradoxech. Nejlépe je tento postup vidět při rozboru prvního paradoxu, který JK rozdělí na tři vzájemně navazující části a každé věnuje samostatný výklad. Podobně pak postupuje i u dalších paradoxů, byť u těch pozdějších se zdá, že autorovi již poněkud došly síly. Tento aspekt práce považuju za nejzdařilejší.

Problémem je, že pravdivost argument není jak podle samotného Cicera, tak podle JK hlavním cílem *Stoických paradoxů*. Ciceronův cíl je primárně rétorický, a nikoli filosofický, tj. Cicero chce předložit stoické paradoxy tak, aby *přesvědčili* běžné občany. Právě v *přesvědčivosti* spatřoval Cicero jistou slabinu tradičního podání probíraných paradoxů, a rozhodl se proto zkusit podat tyto paradoxy tak, aby na běžné publikum skutečně zapůsobili. Pokud bychom však měli vzít vážně tento cíl Ciceronova spisu, museli bychom věnovat

daleko větší pozornost jak dobovým reáliím, tak dobové rétorice. Právě takovému zasazení spisu do dobového kontextu se věnují některé komentáře, na které sám JK odkazuje (především práce Petera Fraňa a Waltera Englerta). V bakalářské práci je však kontextualizace díla přítomná jen okrajově a závěrečné tvrzení JK, že Cicero „uspěl“ v představení stoické filosofie veřejnosti, stojí dosti na vodě. Abychom mohli posoudit, jestli *Stoické paradoxy* měli šanci oslovit dobové publikum, museli bychom toto publikum vidět v daleko větším detailu. Zmiňovaný Walter Englert, z jehož interpretace JK na několika místech vychází, dochází k opačnému závěru než JK. *Stoické paradoxy* podle něj úspěšné nejsou, neboť se jim nedaří přemostit příkop mezi filosofickým a lidovým diskurzem a sám Cicero podle Englerta tento svůj hravý pokus považoval později za nezdar. Je poněkud zarážející, že JK na tento rozpor mezi svým hodnocením a hodnocením Englerta neupozorní a svůj závěr detailněji neobhájí. Zvláště když z Englertova článku JK poměrně výrazně čerpá.

Překlad

Nejsem bohužel jazykově způsobilý detailněji posoudit autorův český překlad *Stoických paradoxů*. Považuji však za nutné upozornit na to, že dle mého soudu nelze samotný překlad považovat za „klíčovou“ a „stěžejní“ část bakalářské práce pro obor filosofie. Je skvělé, že autor pracoval s originálem spisu a nespolehal se výhradně na překlady. Bakalářská práce na oboru filosofie musí ale primárně prokázat schopnost odborné filosofické práce, k níž je schopnost překládat někdy výborným doplňkem, ale nenahrazuje ji.

Překlad samotný na mě nepůsobí úplně zdařilým dojmem a měl bych ho tendenci spíše chápat jako překlad „pracovní“, který JK pořídil pro vlastní potřebu. Pokud bychom na autorův překlad měli nahlížet jako na překlad určený k dalšímu šíření (takto autor svůj překlad chápe), dovolil bych si jeho problémy ukázat na první větě celého spisu, která v překladu JK zní takto:

„Všiml jsem si, Brute, že když tvůj strýc Cato přednáší své názory v senátu, tak mnohdy čerpá pádných zásad z filosofie, která jsou pro soudní i veřejná řízení neobvyklá.“

- „tak“ není spisovná česká spojka
- „čerpá pádných zásad“: Předmětový genitiv je v češtině archaizující již řadu desítek let, a není tak vhodné ho v moderním překladu oživovat. Překládat „locos graves“ jako „pádné zásady“ považuji za poněkud neobratné, Fraňo překládá srozumitelněji jako „zložitě myšlienky“, Engleberg jako „serious topics“.
- „která jsou ... neobvyklá“: shoda s nominativem plurálu feminina vyžaduje „které jsou ... neobvyklé“.

JK se nechal inspirovat slovenským překladem Petera Fraňa, s nímž byl však nespokojený natolik, že se rozhodl poříditi překlad vlastní. Fraňo formuluje první větu *Stoických paradoxů* podle mého soudu daleko lépe:

„Pozoroval som Brutus, že keď tvoj strýko Cato mal v senáte prejav, často pritom využíval zložité filozofické myšlienky, ktoré u nás nie sú bežnou súčasťou súdnych a verejných konaní.“

Forma

Práce je psána kultivovaným jazykem. Chyb a překlepů je v práci přijatelné množství.

VI. Celkové hodnocení

Jan Koritenský si nevytyčil jasně cíl a téma své bakalářské práce. Zřejmě v důsledku této nejasnosti nesměřoval své úsilí žádoucím směrem. Posuzovaná práce zároveň nedostává nadějným příslibům filosofického myšlení, které jsou v ní místy patrné. Celkově tak práci hodnotím známkou dobře (E) a práci doporučuju k obhajobě.

V Praze dne 23. 1. 2022

Ondřej Krása